

■ УДК 784. 011. 26 (510) "197/199" (045)

А. М. Бойко, аспірант, Харківська державна академія культури, м. Харків
boyko_anechka@inbox.ru
<https://orcid.org/0000-0001-9614-7442>

РОЗВИТОК КИТАЙСЬКОГО ЕСТРАДНО-ВОКАЛЬНОГО МИСТЕЦТВА В 1970–1990-Х РР. : КУЛЬТУРНО-ІСТОРИЧНІ ТА ЖАНРОВО-СТИЛЬОВІ ОСОБЛИВОСТІ

Розглянуто культурно-історичні та жанрово-стильові особливості китайської естрадної музики в 70–90-х рр. ХХ ст. З'ясовано, що істотно вплинули на розвиток естрадного мистецтва Китаю суспільно-політичні та культурні зміни, які відбувалися в країні впродовж 1970–1990-х рр. Висвітлено характерні особливості жанру «популярна пісня юеською мовою», у якому спостерігається взаємодія елементів традиційної фольклорної, класичної та естрадної музики (як китайської, так і зарубіжної), а також «північно-західного стилю» (поєднання естрадної та народної музики північно-західних провінцій Китаю). Визначено, що провідну роль у пропаганді естрадного мистецтва відіграла активна діяльність «музичних чайних барів».

Ключові слова: *китайське естрадно-вокальне мистецтво, жанрово-стильові тенденції, іноземні впливи, «популярна пісня юеською мовою», фольклорний напрям, «музичний чайний бар», «північно-західний стиль», естрадні виконавці.*

А. Н. Бойко, аспірант, Харьковская государственная академия культуры, г. Харьков

РАЗВИТИЕ КИТАЙСКОГО ЭСТРАДНО-ВОКАЛЬНОГО ИСКУССТВА В 1970–1990-Е ГГ. : КУЛЬТУРНО- ИСТОРИЧЕСКИЕ И ЖАНРОВО-СТИЛЕВЫЕ ОСОБЕННОСТИ

Рассмотрены культурно-исторические и жанрово-стилевые особенности китайской эстрадной музыки в 70–90-х гг. ХХ в. Выяснено, что существенно повлияли на развитие эстрадного искусства Китая общественно-политические и культурные изменения, которые происходили в стране в течение 1970–1990-х гг. Освещены характерные особенности жанра «популярная песня на юэском языке», в котором наблюдается взаимодействие элементов традиционной фольклорной, классической и эстрадной музыки (как китайской, так и зарубежной), а также «северо-западного стиля» (сочетание эстрадной и народной музыки северо-западных провинций Китая). Определено, что значительную роль в пропаганде эстрадного искусства играла активная деятельность «музыкальных чайных баров».

Ключевые слова: *китайское эстрадно-вокальное искусство, жанрово-стилевые тенденции, иностранные влияния, «популярная песня на юэском языке», фольклорное направление, «музыкальный чайный бар», «северо-западный стиль», эстрадные исполнители.*

A. M. Boiko, postgraduate student, Kharkiv State Academy of Culture, Kharkiv

THE DEVELOPMENT OF CHINA POP AND VOCAL ART IN 1970–1990: CULTURAL AND HISTORICAL AND GENRE AND STYLISH FEATURES

Timeliness of theme. For the last decades of the XXth to the beginning of the XXI century. We can observe the tendency, which is the growing interest of many researchers in the study of cultures of the Far Eastern regions. At the same time, a significant number of scientific works focuses on the consideration of issues and problems related mainly to the study of the musical culture of China, which is reasonably considered one of the most original and innovative in the whole world. In contrast to its traditionally established musical trends, in particular folk and classical, comparatively «young» acts pop and vocal art, which has become acknowledged both in China and beyond.

The aim of this article. Consider the cultural and historical and genre and stylish features of the development of Chinese pop and vocal music in the 70's and 90's years of the twentieth century.

Research methodology is based on the integrated application of cultural, historical and systematic methods, as well as methods of genre and style analysis.

Results. The significant influence on the development of Chinese music was due to social and political and cultural changes that took place in the country during the 1970-1990s. One of the most popular genres of this time is the «pop song in the Yue language». Significant role in the propaganda of pop art was played by the active work of «musical tea bars». Since the 1980s, contemporary foreign and Taiwanese music has been significantly influenced by the Chinese variety art. Thanks to them in the PRC are distributed in such areas as jazz, rock, hip-hop, etc. The great importance is the appeal of Chinese pop musicians to folk sources. The bright example of this can be the appearance of the «north-western style».

Novelty. For the first time in the Ukrainian art studies and cultural studies the cultural and historical and genre and style specificity of the development of Chinese pop and vocal art in the 1970–1990's was highlighted.

Practical significance. The study of cultural and historical, genre and style features of development the pop and vocal art of China contributes to a more in-depth study of Chinese musical culture.

Conclusions. Thus, since the 80's of the twentieth century the Chinese pop and vocal music, has been spreading throughout the country, gradually becomes a popular art form, and today has the largest listening audience.

Key words: *Chinese pop and vocal art, genre and style tendencies, foreign influences, «popular song in Yue language», folklore direction, «musical tea bar», «north-western style», variety performers.*

Постановка проблеми. За останні десятиліття XX – початку XXI ст. спостерігається тенденція, що полягає в зацікавленні багатьох дослідників культурами далекосхідних регіонів. При цьому значна кількість наукових праць зосереджується на розгляді питань і проблем, пов'язаних

переважно з вивченням музичної культури Китаю, яка небезпідставно вважається однією з найоригінальніших і найсамобутніших у світі. На відміну від її традиційно усталених музичних напрямів, зокрема фольклорного та класичного (які вже набули часткового висвітлення в працях вітчизняних та іноземних мистецтвознавців і культурологів), порівняно «юним» є естрадно-вокальне мистецтво, становлення якого відбувалося в 10–20-ті рр. XX ст. Проте, попри відносно «короткий» термін розвитку, цей напрям поступово визнали на території КНР й за її межами.

Нині вокальна естрадна музика в Китаї вважається одним із найпопулярніших видів мистецтва, оскільки є загальнодоступною й орієнтована на широку слухацьку аудиторію. Незважаючи на значну популярність естрадного мистецтва, зазначений напрям розвитку китайської музичної культури досі не набув системного теоретичного осягнення в українській культурології та мистецтвознавстві. Однією з актуальних проблем у цій сфері є специфіка розвитку китайського естрадно-вокального мистецтва в 70–90-х рр. XX ст.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Ця проблематика висвітлена переважно в працях китайських дослідників: Ван Пейї (2012), Лі Ган (2015), Лян Мао Чунь (2004), Чжао Пей Вень (1986), Ян Хань Лунь (2009). Утім, в українській музикології зазначені проблемні аспекти дотепер спеціально не розглядалися, тому потребують детального вивчення. Вирішенню саме цієї наукової проблеми присвячена пропонувана стаття.

Мета статті — розглянути культурно-історичні та жанрово-стильові особливості розвитку естрадно-вокальної музики Китаю в 70–90-х рр. XX ст.

Виклад основного матеріалу дослідження. Упродовж 1970–1990-х рр. у Китаї відбувалися різні суспільно-політичні та культурні перетворення, які істотно позначилися на музичній сфері (класичного, народного й естрадного напрямів). Одним з таких фундаментальних перетворень була «Культурна революція», що тривала в країні протягом десятиліття (1966–1976 рр.). У музичному мистецтві провідного значення набуває масова революційна творчість (найпоширенішим жанром стає революційна пісня), водночас естрадна музика зазнає утисків. Подібна культурна ситуація призвела до того, що немало композиторів і виконавців цього напрямку продовжують власну діяльність, переважно в м. Гонконг (провінція Гуандун), саме в якому з другої половини XX ст. можна спостерігати доволі активний розвиток китайського естрадно-вокального мистецтва.

З 1950–1960 рр. Гонконг уважався центром вокальної естради китайської традиції, що значною мірою зумовлено налагодженням тісних торговельно-економічних взаємин з іншими державами. У місто приїжджало багато іноземців з різних країн, і це сприяло поступовому поширенню зарубіжної музичної культури та її взаємодії з власне китайською.

У 1970-х рр. Гонконг продовжує посідати лідируючі позиції в розвитку популярної музики. Так, однією з характерних тенденцій, яка склалася в естрадному мистецтві другої половини ХХ ст., було поєднання китайськими музикантами елементів традиційної народної, класичної та популярної китайської, іноземної музики в жанрі естрадної пісні. Унаслідок подібного синтезу виник вокальний жанр під назвою «юей ге цюй» (у перекладі з китайської означає «популярна пісня юеською мовою»). Цей жанр став відомим в естрадно-вокальному мистецтві Китаю минулого століття.

Уважаємо за необхідне пояснити походження юеської мови, якою власне виконуються пісні зазначеного жанру. Юеська мова — одна з головних діалектних груп китайської мови (має кантонський, або, як його ще називають, гуандунський, діалект та ін.). Юеську мову нерідко називають кантонською, що певним чином свідчить про належність до адміністративного центру провінції Гуандун — м. Гуанчжоу (Гуанчжоу по-французьки називається Кантон). Кантонський діалект є поширеним на території провінції, а також в інших містах країни.

У монографії китайського мистецтвознавця Лі Ган подано кілька варіантів назв цього жанру, а саме: «естрадна пісня юеською мовою» або «шидайцюй на кантонському діалекті» (Лі Ган, 2015, с. 143) (пер. мій. — А. Б.). У праці авторитетного китайського музикознавця Ян Хань Луня «Ознайомлення з популярною естрадною піснею юеською мовою» жанр називається «популярна пісня юеською мовою» (Ян Хань Лунь, 2009, с. 1) (пер. мій. — А. Б.). Таким чином, базуючись на вищезазначених назвах жанру, використовуватимемо їх як базові.

Розглянемо деякі відмінні особливості, притаманні цьому жанру. На становлення «естрадної пісні юеською мовою» суттєво вплинули: гуандунська опера (юецзюй), традиційний фольклор і китайська та іноземна естрадна музика. Так, вплив юецзюй проявився у використанні у творах мелодійних мотивів, а також окремих невеликих за обсягом уривках текстів, запозичених із цієї опери. Не менш важливою ознакою є застосування елементів вокально-виконавських манер, прийомів, характерних для гуандунської опери. Серед них найпоширенішими стали «ла цян» та «і цзи до інь». Основою вокальної манери «ла цян» є специфічне проспівування складів, яке за своїм звучанням дещо нагадує

«розтягнення» вокального звука («ла» — «розтягувати», «цян» — «вокальна манера»). Манера «і цзи до інь» («і цзи» — «один ієрогліф», «до інь» — «багато звуків») протилежна до «ла цян», оскільки на один склад виконавцеві необхідно проспівати значну кількість звуків.

Своєрідні особливості гуандунської опери, а також традиційного музичного фольклору спостерігаються й у широкому використанні музичного інструментарію, наприклад: ерху, піба, флейта ді тощо. Окрім цього, в естрадних творах можна почути й іноземні інструменти, серед яких: скрипка, віолончель, саксофон та ін. Примітно, що звучання таких інструментів спостерігається і в опері юецзюй (переважно на сучасному етапі її розвитку). Щодо цієї особливості китайський дослідник Ван Пейї зауважував: «В настоящее время опера Юэцзюй использует немалое количество западных музыкальных инструментов, таких как виолончель, саксофон и даже западная скрипка, которая очень часто используется вместо эрху» (Ван Пэйи, 2012, с. 278).

Таким чином, тенденція до модернізації гуандунської опери (зокрема її оркестрового складу) значною мірою позначилася й на розвитку жанру «популярна пісня юеською мовою». Вплив іноземної музики також проявився в застосуванні мелодійних і темпо-ритмічних особливостей, притаманних естрадним популярним творам (нескладна мелодія, простий ритмічний рисунок, чіткий біт тощо).

Зауважимо, що окрема назва цього жанру сформувалася наприкінці 1960-х рр., важливу роль у якому відіграв випуск нового пісенного альбому «Красуня і 28 рік» (1967 р.), записаного у відомій гонконгській студії звукозапису «Голос Неба». Підтверджує це положення зазначена вище праця Ян Хань Луня: «Платівка «Красуня і 28 рік» містила твори, написані в жанрі популярної пісні на кантонському діалекті, про що свідчить окремий запис на платівці» (Ван Пэйи, 2012; Ян Хань Лунь, 2009) (пер. мій. — А. Б.). Так, на альбомі «Красуня і 28 рік» уперше можна спостерігати офіційне позначення, яке свідчить, що твори написані саме в цьому жанрі. Завдяки значному поширенню платівки «естрадна пісня юеською мовою» стала популярною та загальновизнаною не тільки в Китаї, а навіть за кордоном. Яскравим доказом цьому може слугувати виникнення іноземного поняття «кантопоп» (з англійської мови: «cantonese popular music» або скорочено — «cantopop»), яке репрезентує кантонську музику (насамперед вокальну) естрадного напрямку. Це поняття відоме в багатьох країнах: США, Великобританії, Японії, Кореї, Малайзії, Сінгапурі.

З 70-х рр. XX ст. багато співаків з Тайваню, Малайзії та Сінгапуру дедалі частіше приїжджають у Гонконг з концертними виступами. Свій репертуар артисти поповнюють творами «шидайцюй на кантонському

діалекті», що, безсумнівно, істотно сприяло поширенню пісень означеного жанру. Серед багатьох виконавців особливо слід відзначити легендарну тайванську зірку з унікальним голосом, Терезу Тенг (справжнє ім'я Ден Лі Цзюнь), пісні котрої були відомими в КНР. У її блискучому виконанні лунали такі шлягери: «На східній горі йде дощ, а на західній світить сонце» (музика Хуай Юй, слова Сян Сюе Хуай), «Як почати?» (музика М. Nasir, слова Лу Го Чжань) та ін. Значну популярність у Гоконгу також здобули й інші артисти: Чень Бай Цян, Сюй Сянь Фен; співаки-барди: Чжен Цзінь Чан, Лу Ша, Сюй Гуан Цзе.

У 1970-х рр. твори в жанрі «популярна пісня на кантонському діалекті» часто лунають по місцевому гонконгському радіо, поступово завойовуючи прихильність багатьох слухачів. Так, вони стали невід'ємною складовою різних концертів, фестивалів, святкових програм, а також багатьох інших культурно-мистецьких заходів, що організовувалися в місті. Їх широке використання можна спостерігати й у кінематографі. Одними з найвідоміших композиторів, пісні яких лунали в знаменитих гонконгських кінофільмах, вважають Гу Цзя Хуей, Сюй Гуан Цзе й Лінь Юй Чжун. Ці митці, котрі нерідко також є авторами текстів та виконавцями власних творів, написали безліч пісень до таких гонконгських кінострічок, як: «Весна назавжди», «Лу Сяо Фен», «Кінь, біс та дві зірки», які стають надзвичайно популярними із середини 1970-х рр. У цих та інших кіношедеврах можна почути відомі шлягери, виконані популярними артистами: Ван Мін Цюань «Відважні китайці» (музика Гу Цзя Хуей, слова Хуан Чжань), Хуан Чжань, Гу Цзя Хуей «Світле майбутнє» (музика Лінь Юй Чжун, слова Лінь Жо Нін), Сюй Гуан Цзе «Кінь, біс та дві зірки» (автор музики і слів Сюй Гуан Цзе) та ін.

З другої половини 70-х рр. ХХ ст. естрадно-вокальне мистецтво набуло поширення на території провінції Гуандун; з початку 1980-х рр. — в інших провінціях, а згодом — у всій країні. Важливу роль у цьому процесі відіграли політичні, соціально-економічні та культурні перетворення, які відбувалися в Китаї наприкінці 1970-х рр. (зокрема впровадження нового політичного курсу «Політика реформ і відкритості», головним ініціатором якого став Ден Сяопін).

Згідно з реформою обраного курсу, китайські міста Гуанчжоу, Чжухай, Шаньтоу, Шеньчжень були «відкриті» з метою початку торговельно-економічних та культурно-політичних відносин з багатьма державами, що значною мірою сприяло подальшому розвитку й естрадно-вокальної музики. У ці міста нерідко приїжджають з гастрольними виступами співаки й музиканти з Гонконгу, інших міст і навіть країн.

З початку 80-х рр. ХХ ст. спостерігалось певне піднесення китайської естрадно-вокальної музики, оскільки суттєво збільшуються

масштаби її поширення. Центрами естрадно-культурного життя стають міста Пекін та Гуанчжоу. «Друга хвиля» активного розвитку цього напрямку спостерігається й у місті, де власне відбувалося його становлення, а саме: у Шанхаї. Так, китайський дослідник Чжао Пей Вень підкреслював важливу роль «легкої» музики в житті міського населення того часу (зокрема з 1980-х рр.), а також відзначав стрімкі темпи її поширення: «Естрадно-вокальна музика загалом сприяла істотній активізації культурно-мистецького життя міста, його поживленню. Щодня в Шанхаї купують близько десяти тисяч касет із записами «легкої» музики. В 1985 р. в місті було організовано більше 922 концертів, з яких 857 були присвячені популярній музиці. Кількість її слухачів сягнула двох з половиною мільйонів, що майже в 30 разів перевищує відвідувачів камерних і симфонічних концертів» (Чжао Пей Вень, 1986, с. 7) (пер. мій. – А. Б.).

У цьому контексті доречно звернутися до праці авторитетного радянського музикознавця А. Н. Сохора «О музыке серьёзной и лёгкой», у якій обстоював думку щодо необхідності існування «легкої» музики, її певного призначення в соціально-культурному житті: «Она необходима обществу, и если без серьёзной музыки жизнь пуста, то без легкой – скучна» (Сохор, 1964, с. 19).

Наприкінці 1970 – початку 1980-х рр. в м. Гуанчжоу одним із найпопулярніших місць серед молоді стає так званий «музичний чайний бар» («інь юе ча цзо»). У цих закладах можна послухати концерти, у яких брали участь естрадні співаки, музиканти, а також насолодитися витонченим смаком китайського чаю, цікаво провести час. Слід підкреслити, що, на відміну від інших барів, у подібних закладах відвідувачам не дозволялося розпивати алкогольні напої, поводити себе некоректним чином, що засвідчує їх культурно-розважальне призначення.

«Музичні чайні бари» організовувалися переважно при готелях та готельно-ресторанних комплексах. Так, у 1978 р. відкрито перший бар при «Східному готелі Гуанчжоу», а дещо пізніше – ще два бари на території готелів «Ласкаво просимо, Гуандуне!» та «Біла хмара». До 1985 р. в місті вже налічувалося понад 56 «музичних чайних барів».

Із середини 80-х рр. ХХ ст. «музичні чайні бари» відкривали не тільки на території готелів, а й при кафе, театрах, кінотеатрах, концертних залах, нерідко й самостійно. Діяльність «музичних чайних барів» сприяла пропаганді пісенної творчості виконавців естрадно-вокального напрямку (зокрема співачки Лю Сінь Жу й Тан Лі, вокально-інструментальні колективи: «Східний готель», «Південне озеро» тощо).

З початку 1980-х рр. на китайську естраду істотно вплинула сучасна музика Тайваню, її поширенню сприяла відома тайванська студія

звукозапису «Rock records», у якій щорічно (з 1980 р.) записують чимало альбомів багатьох співаків. Активна діяльність студії сприяла популяризації творчості тайванських артистів: Чжан Ай Цзя, Сунь Юе, Ло Да Ю, Чжоу Хуа Цзянь та ін. У їх виконанні лунали такі знамениті хіти: «Дитинство» (музика і слова Ло Да Ю), «Пісня друзів» (музика та слова Тао Да Вей), «Сад Тихого океану» (музика і слова Чжун Дао Гуань Сунь) тощо.

Тайванське естрадне мистецтво являє синтез фольклорної та сучасної музики (місцевої та зарубіжної). У піснях можна почути поєднання елементів народної, а також популярної тайванської, китайської, японської й американської музики. Так, разом із тайванською музикою, у КНР набули поширення іноземні стилі: джаз, рок, хіп-хоп.

Окрім тайванського мистецтва, упродовж 80–90-х рр. ХХ ст. на китайську естраду суттєво вплинув фольклорний напрям, який репрезентується традиційною народною музикою, а також етнічною музикою інших східно-азійських регіонів (Монголія, Тибет). У результаті міксування фольклорного та сучасного мистецтва сформувався стиль під назвою «сі бей фен», або «північно-західний стиль» (бей – «північ», сі – «захід»; фен – «стиль»). В основі цього стилю – поєднання естрадної, зокрема стилів поп, рок та ін., і колоритної народної музики північно-західних провінцій Китаю, серед яких: Шаньсі, Сінцзян, Нінся, Ганьсу.

У праці сучасного китайського дослідника Лян Мао Чуня «Китайська сучасна музика» наведено визначення стилю: «Пісні, створені в «північно-західному стилі», являють собою естрадні твори, у яких активно використовується фольклорна музика північно-західних районів країни» (Лян Мао Чунь, 2004, с. 160) (пер. мій. – А. Б.).

Розглянемо деякі характерні особливості народної музики цих провінцій, що набули свого відображення у творах «сі бей фен». У ладомелодійному, інструментальному та вокально-виконавському аспектах передусім слід виокремити: пентатонічний лад з періодичним додаванням четвертого або сьомого ступеня; переважаюче звучання в мелодії квартових ходів, що таким чином створює імітацію гірних схилів, які простягаються на території північно-західного регіону Китаю; використання музичного інструментарію: банді, сона, струнно-щипковий жуань та ін.; застосування специфічної вокальної манери «цин цян» (перекладається як «цинський наспів»; за своїм інтонаційним звучанням нагадує плач, котрий може посилюватись, нерідко переходячи на вигуки або навіть крик). Ця манера широко використовувалася в стародавній китайській опері «Цин Цян», де спів виконавця традиційно супроводжувався грою на важких ударних інструментах. Тому зазначені особливості набули

відображення в цьому стилі, надавши пісням особливої яскравої своєрідності.

Твори «сі бей фен» суттєво відрізняються з-поміж інших естрадних пісень, оскільки в них щиро оспівуються людські почуття та переживання. Це можна пов'язати з характерною ментальною рисою, притаманною жителям північно-західних районів Китаю, їх запальним темпераментом, що зумовлює подібний емоційний вияв. У піснях переважає така образна тематика: споглядання місцевої природи, тема Батьківщини тощо. У піснях можна почути й філософські роздуми про життя, його сенс, місце людини в світі, головне призначення та ін.

Наявність зазначеної образно-тематичної сфери пов'язана з істотним впливом на «північно-західний стиль» поезії наукового літературного товариства «Нова погранична фортеця» (засноване в 1981 р. в м. Шехин Цзи; головні представники: Чан Яо, Ян Му, Чжоу Тао, Чжан Де І), для котрих головним джерелом натхнення слугували твори видатних митців епохи Тан: Лі Бо (701–762), Ду Фу (712–770), Ван Вей (701–761), Гао Ши (704–765). Тому літературна творчість представників товариства «Нова погранична фортеця», а також видатних поетів танської епохи мала певне відображення в піснях «сі бей фен».

«Північно-західний стиль», який набув значного поширення на китайській естраді у 80–90-х рр. ХХ ст., популярний і нині. Значний внесок у його розвиток здійснив знаменитий китайський композитор Чжао Цзи Пін (нар. в 1945 р. у м. Пінлян, провінція Ганьсу). Численні твори митця стали невід'ємною складовою славнозвісних китайських кінокартин: «Жовта земля» «Червоне сорго» та ін. У цих фільмах лунали такі твори: «Січень-січень», «Бог вина», «Цзю Ер» тощо.

Одним із перших й найвідоміших виконавців пісень у стилі «сі бей фен» є китайський співак, композитор та поет на ім'я Цзуй Цзянь (або Цуй Цзянь; нар. в 1961 р. у м. Пекін). У 1986 р. на одному з концертів артист виконав авторську пісню «Нема нічого», яка стала справжнім хітом. Саме ця пісня вплинула на поширення в країні стилю рок, а також естрадної музики загалом. У цьому контексті доречно процитувати китайську дослідницю Хуан Сяньюй, оскільки вона пов'язує період піднесення китайського естрадно-вокального мистецтва в 80-х рр. ХХ ст. саме з творчістю цього талановитого виконавця: «1986 год — это важный год в развитии поп-музыки в Китае, время подъема поп музыки на материковом Китае. Этот феномен связан с молодым музыкантом Цзуй Цзянь, который стал рок-революционером в Китае» (Хуан Сяньюй, 2015, с. 11).

За період плідної творчої діяльності артист записав понад 26 сольних альбомів, серед них неабиякий успіх мали такі: «Нема нічого», «Великий похід» «Пекінський гібрид» тощо. Згодом на китайській

естраді з'являються й інші співаки, у пісенній творчості яких «північно-західний стиль» посідає особливе місце: Фань Лінь Лінь, Лі На, Хан Тянь Ци, Ху Юе, На Ін, Тянь Чжень, Ань Дун та ін.

Упродовж 1980–1990-х рр. на китайське естрадно-вокальне мистецтво значний вплив мала іноземна сучасна музика. Так, ще більшої популярності в КНР набувають пісні всесвітньо відомих зірок: Ф. Сінатра, В. Г'юстон, Р. Вільямс, С. Діон, М. Джексон, Е. Джон, М. Кері, Мадонна, Б. Спірс, К. Агілера; гурти «Scorpions», «Queen», «Guns N' Roses», «Bon Jovi», «Nirvana» та ін.

Висновки. Таким чином, на розвиток китайського естрадно-вокального мистецтва суттєво вплинули суспільно-політичні та культурні перетворення, що відбувалися в країні упродовж 1970–1990-х рр. Наприкінці 70-х – початку 80-х рр. ХХ ст. відбувалося піднесення «легкої» музики, значною мірою було пов'язане з новим політичним курсом «Політика реформ і відкритості».

Одним із найвідоміших жанрів другої пол. ХХ ст. стає «популярна пісня юеською мовою» («юе юй ге цюй»), що сформувався в результаті синтезу традиційної народної, класичної та популярної китайської й іноземної музики. Значному поширенню як творів цього жанру, так і естрадного мистецтва загалом сприяла діяльність «музичних чайних барів».

З 1980-х рр. спостерігається суттєвий вплив зарубіжної й тайванської популярної музики. Так, завдяки їм у КНР набувають поширення іноземні стилі: джаз, рок, хіп-хоп тощо. Не менш важливу роль в естрадно-вокальному мистецтві Китаю відіграє фольклорна музика, що додає творам своєрідного яскравого колориту, який відчувається в піснях «північно-західного стилю» («сі бей фен»). У його основі – міксування сучасної та народної музики північно-західного регіону країни. Розвиткові цього стилю сприяли музиканти Чжао Цзи Пін і Цуй Цзянь.

Отже, з 80-х рр. ХХ ст. китайська естрадно-вокальна музика, поширюючись на території всієї країни, поступово стає популярним видом мистецтва, який нині має найбільшу слухачку аудиторію.

Перспективи подальших досліджень пов'язані з висвітленням жанрово-стильових тенденцій, характерних для естрадно-вокального мистецтва Китаю ХХ – початку ХХІ ст.

Список посилань

Ван Пэйи. (2012). Китайская традиционная опера юэцзю: история становления и тенденции развития. *Универсальное и национальное в культуре: сборник научных статей* (с. 276–279). Белорусский государственный университет. Минск: Издательский центр БГУ.

- Лі Ган. (2015). *Історія китайської естрадної музики*. Шанхай: Шанхайське музичне мистецтво [китайською мовою].
- Лян Мао Чунь. (2004). *Китайська сучасна музика*. Шанхай: Шанхайська консерваторія [китайською мовою].
- Сохор, А. (1964). *О музыке серьёзной и лёгкой*. Ленинград: Музыка.
- Хуан Сяньюй. (2015). *Становление системы музыкального эстрадно-джазового образования в современном Китае (Автореф. на соискание науч. степени канд. пед. наук спец. 13.00.02 «Теория и методика обучения и воспитания»)*. Санкт-Петербургский государственный институт культуры. Санкт-Петербург.
- Чжао Пей Вень. (1986). Дві тенденції в сучасній китайській музиці. *Народна музика*, 8, 7–8 [китайською мовою].
- Ян Хань Лунь. (2009). *Ознайомлення з популярною естрадною піснею юеською мовою*. Гонконг: Гонконгське управління освіти [китайською мовою].

References

- Wang Payi. (2012). Chinese traditional opera uezju: the history of formation and development trends. *Universal and national in culture: a collection of scientific articles* (pp. 276-279). Belarusian State University. Minsk: BSU Publishing Center. [In Russian].
- Li Gan. (2015). *The history of Chinese pop music*. Shanghai: Shanghai Music Art [in Chinese].
- Liang Mao Chun. (2004). *Chinese contemporary music*. Shanghai: Shanghai Conservatory [in Chinese].
- Sohor, A. (1964). *About music serious and easy*. Leningrad: Myzuka. [In Russian].
- Huang Xianyu. (2015). *The formation of a system of musical variety and jazz education in modern China (Author's abstract for the academic degree of Candidate of Pedagogics special 13.00.02 «Theory and Methods of Teaching and Education»)*. St. Petersburg State Institute of Culture. St. Petersburg. [In Russian].
- Chao Pee Wen. (1986). Two trends in modern Chinese music. *Folk music*, 8, 7-8 [in Chinese].
- Yan Han Lun. (2009). *Familiarity with the popular pop song in the Yue language*. Hong Kong: Hong Kong Department of Education [in Chinese].
- Надійшла до редколегії 05.12.2017 р.*